

Oulun hiippakunnan strategia

Uskon, toivon ja rakkauden asialla pohjoisessa

Milloin teoria/strategia on ”voimakas” ja vaikuttava?

P. Gagliardi

Theories Empowering for action/ajatuksien
inspiroimana ja niitä soveltaen

AVAA UUSIA VÄYLIÄ

Kun se voimaannuttaa organisaation toimijat, *avaa uusia väyliä*, ilmassa ratkaisun tuntua, ei vain lisätä vanhaa ja aukeaa uusi tie

SAA AIKAAN OIVALLUKSEN

Kun asiat ”*kirkastuvat*” *uudella tavalla*, vaikuttaa vastaanottajien tunteisiin ja lisäten ymmärrystä

IHMISET HALUAT LIITTYÄ SIIHEN, KOSKA SE ON EETTISESTI VAHVA

Teoria on laajasti hyväksyttävissä, sen voima on moraalisissa konnotaatioissa, esteettisissä arvoissa. ”Haluan olla mukana tässä.”

Keskustelua yhteisestä näystä

Keskusteluja, joihin on osallistunut tuomiokapitulin, neuvottelukuntien ja hiippakuntavaltuuston jäseniä.

Etsitty yhteistä teologista näkyä, jolla niin hiippakunta kuin tuomiokapituli voisivat orientoitua tekemään työtä tulevaisuudessa.

Taustalla Ovet Auki- strategia ja ekumeenisia vaikutteita

Keskusteluissa, joita on käyty, on ollut sama uuden etsimisen henki ja niissä on hengitetty samaa raikasta ilmaa, kuin mihin kirkon **Ovet auki -strategia** innostaa ja opastaa.

Teologinen pohdiskelumme nousee pohjoisesta kontekstista, jossa luterilainen teologia on vuorovaikutuksessa ekumeenisen teologian kanssa. Olemme ottaneet vaikutteita esimerkiksi **Sant´Egidio -yhteisön ajattelusta ja toiminnasta.**

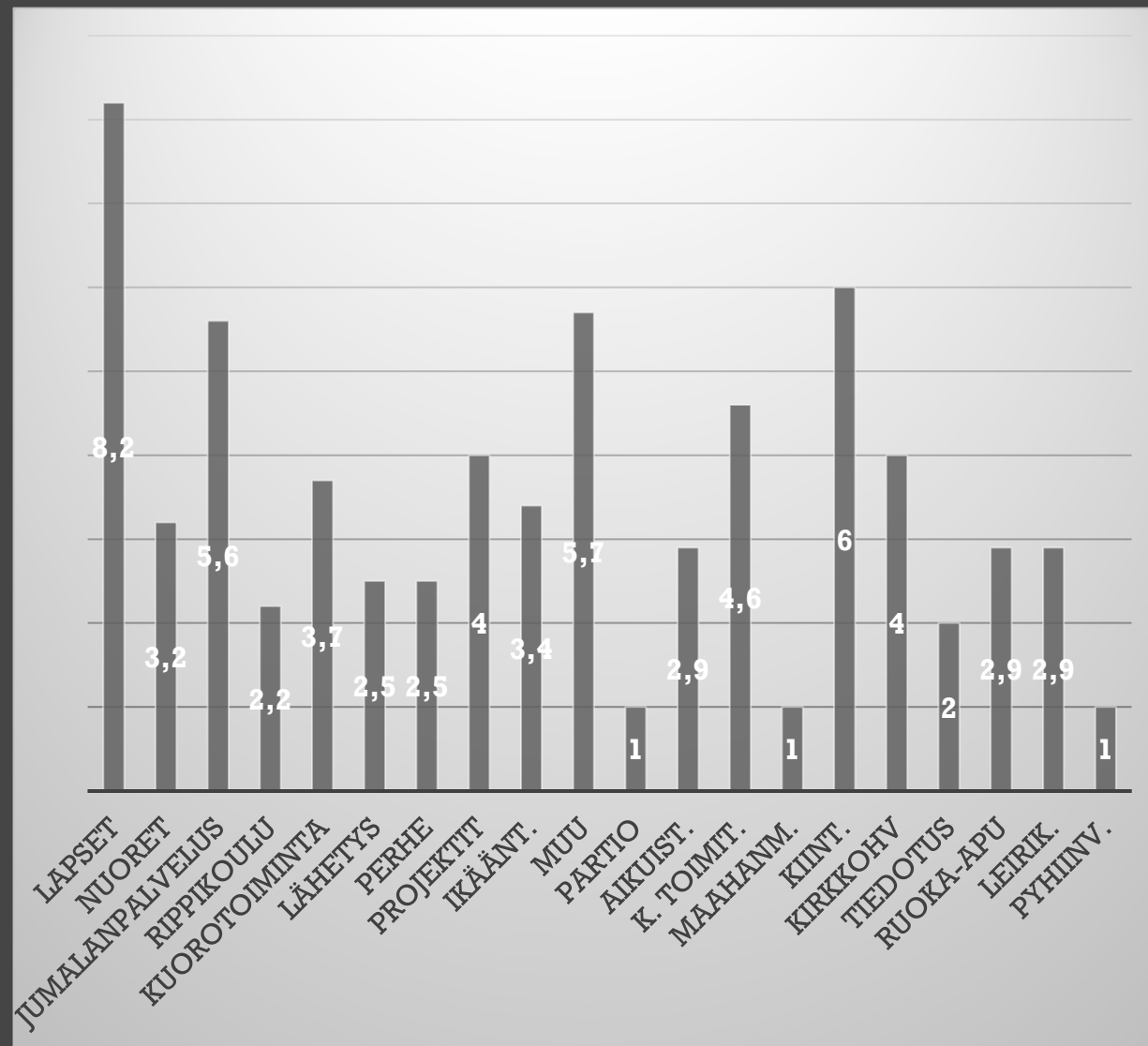
Pandemian jälkeinen aika

- Hiippakunnan strategia toimii myös ohjeena siihen, kuinka toimimme kirkkona pandemian jälkeisessä ajassa.
- Strategia auttaa meitä linjaamaan, mitkä asiat ovat erityisen tärkeitä pandemian jälkeen.

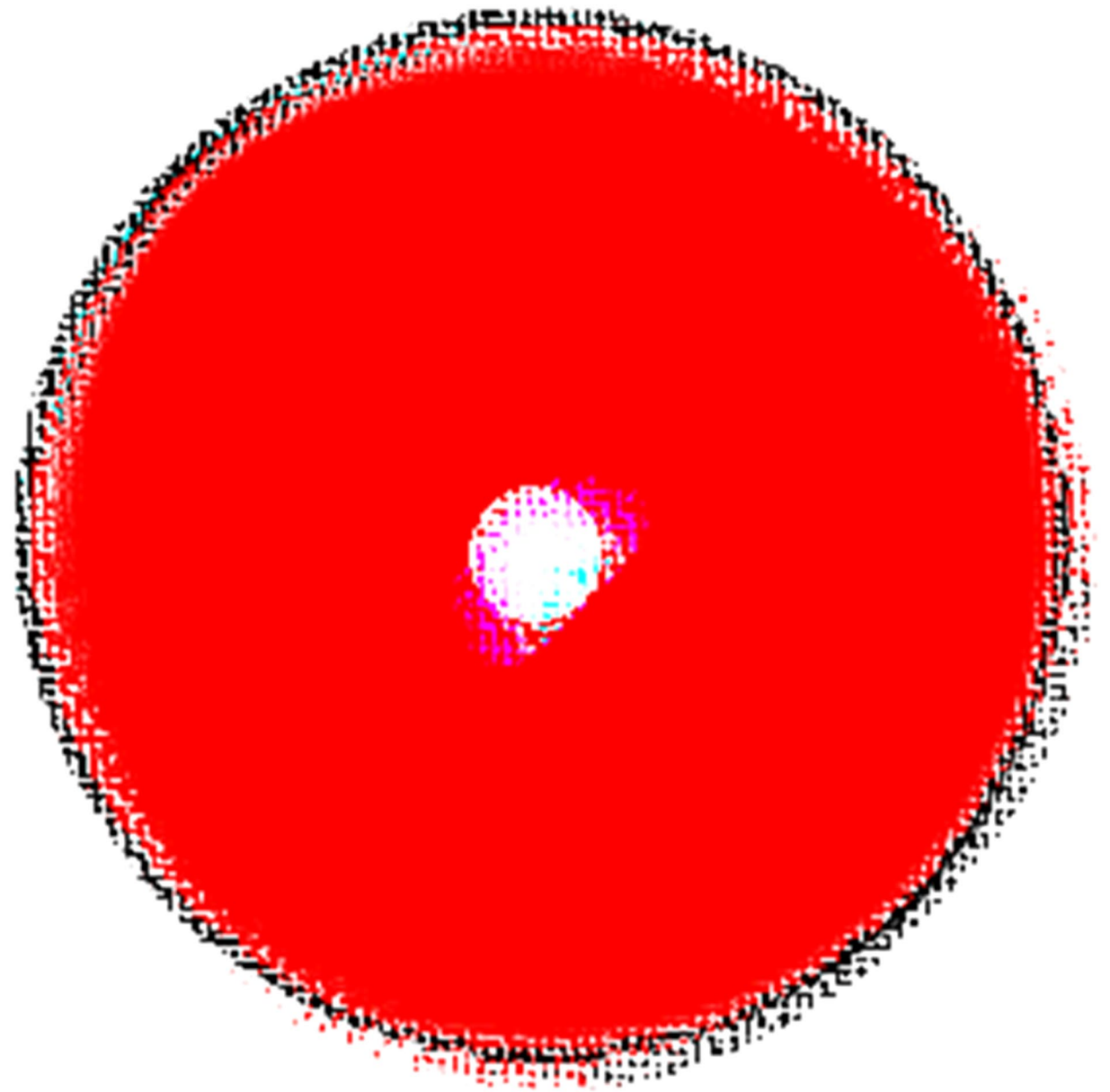
Rohkeutta tutkia teologiaa ja johtaa sillä

Strategian teologinen lähtökohta

Kuinka me
työskentelemme
ajattelemme
seurakunnassa?

Mikä on
seurakunnan
työn/elämän
keskuksessa?

SANT'EGIDIO

- evankeliointi, köyhien auttaminen, ja yhteys toisten kristittyjen , kirkkojen kanssa
- **keskus liikkeen toiminassa on sosiaalisessa auttamistyössä**
- katolinen maallikkoliike, joka on kasvanut maailmanlaajuiseksi

Sant`Egidio –liike

Halu löytää nykyaikainen
kristillinen elämäntapa

KÖYHIEN ENSISIJAISUUS

Ne, jotka ovat
yhteiskunnan laidalla,
sysätty sivuun tai vaarassa
pudota, ovat keskus
kirkon työlle ja elämälle

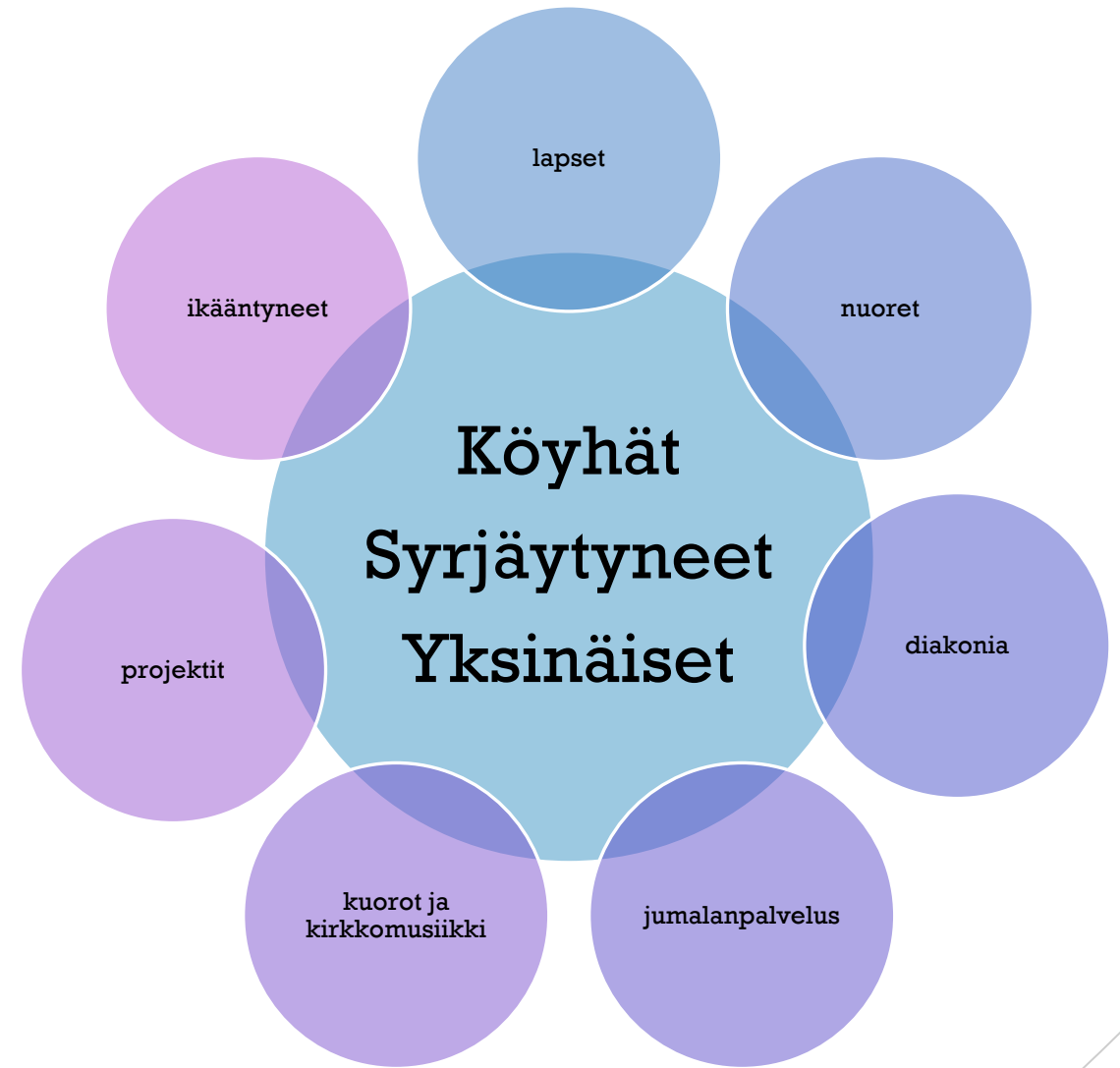
”The church belongs to
everybody, but especially
to the poor”

BROTHERS AND SISTERS- sisaria ja veljiä

Köyhät/syrjäytyneet ovat veljiä ja sisaria, ystäviä

- Ei ole auttajia ja autettavia vaan veljiä ja sisaria
- Ystävyys syrjäytyneiden kanssa on keskeistä: ikääntyneiden, kodittomien, yksinäisten, lasten, jotka asuvat laitakaupungilla, vankien, marginalisoitujen
- Companionship/ystävyys/kumppanuus-keskeistä liikkeen toiminnassa

Kirkko (kristitty)
rakastaa kaikkia
mutta erityisesti
köyhiä

Tiedolla johtaminen

- Kuinka lähteä liikkeelle?
- Ympäristöanalyysin tärkeys

Lapsiperhe- köyhyys

- ...Pohjois-Pohjanmaan maakunnassa lapsiperheköyhyys on ihan omaa luokkaansa...Lähde: Yle)

**Suomen
lapsiperhe-
köyhyyden
10 kärjessä:**

- **Perho (Keski-Pohjanmaa)**
- Kannonkoski (Keski-Suomi)
- Luhanka (Keski-Suomi)
- **Merijärvi (Pohjois-Pohjanmaa)**
- Kinnula (Keski-Suomi)
- **Pelkosenniemi (Lappi)**
- Juuka (Pohjois-Karjala),
- **Taivalkoski (Pohjois-Pohjanmaa)**
- **Sievi (Pohjois-Pohjanmaa)**
- **Enontekiö (Lappi)**
- Lähde: Tilastokeskus, vuoden 2019 tilasto

MLL: Lapsiperheköyhyys
pitäisi tunnustaa

■ Onko lapsiperheköyhyys
kiusallista?

Yksinäisyys

- Yksinäisyys koskettaa useimpia meistä jossain elämänvaiheessa.
- Joka viides suomalainen tuntee itsensä yksinäiseksi, ainakin ajoittain.
- Yksinäisyys korostuu 20–29-vuotiaiden nuorten aikuisten ja yli 70-vuotiaiden ikäryhmissä.

Yksinäisyys ahdistaa

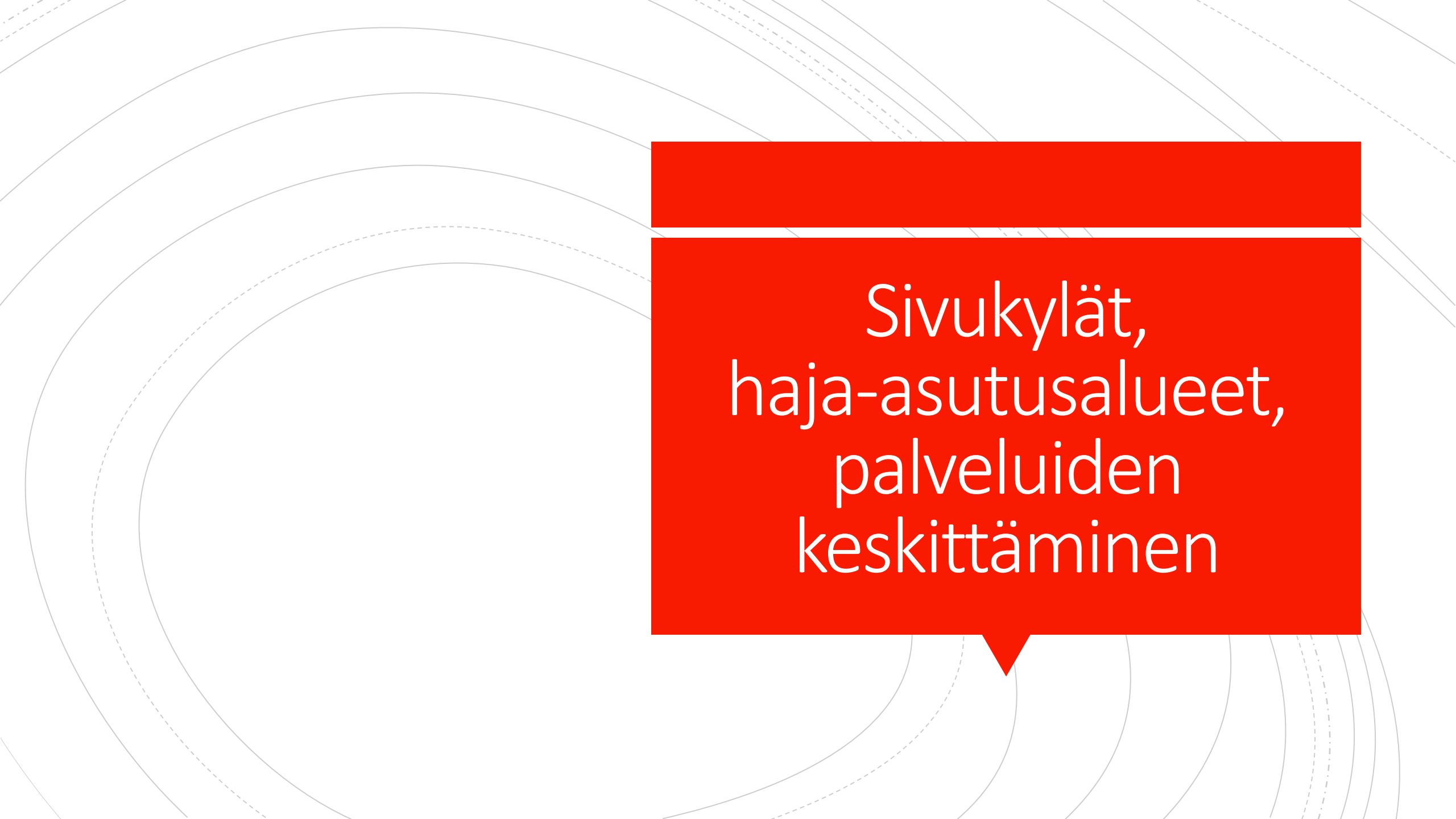
- Se, että ei ole toivottuja sosiaalisia kontakteja, aiheuttaa ulkopuolisuuden kokemuksen: Minulla ei ole ketään, kukaan ei huomaa minua, en kuulu mihinkään porukkaan tai yhteisöön.
- Ulkopuolisuuden tunne heikentää merkittävästi ihmisen hyvinvointia ja pitkään jatkuessaan se voi aiheuttaa myös fyysistä sairastelua ja masennusta.

Yksin asuvat
ikäihmiset
kokevat
turvattomuutta

- Etenkin yksin asuva ikääntynyt ihminen kokee usein yksinäisyyden lisäksi turvattomuutta.
- Ikääntyneistä jopa joka kolmas kokee olevansa yksinäinen.

- Nuorten yksinäisyys voi liittyä ujouteen, sosiaaliseen ahdistuneisuuteen tai esimerkiksi elämäntilanteen muutokseen
- Sosiaalinen media ei ole tuonut helpotusta yksinäisyyteen vaan saattaa jopa pahentaa yksinäisyyden tunnetta.

Nuorten
yksinäisyyteen
on monia syitä

The background features several concentric circles of varying radii, some solid and some dashed, creating a ripple effect. A prominent red callout box is positioned on the right side, containing white text. The box has a rectangular top and a pointed bottom, resembling a speech bubble or a callout.

Sivukylät,
haja-asutusalueet,
palveluiden
keskittäminen

Mitä ihmiset haluavat
että kirkko tekisi, jos sen
rahat on vähissä

Odotukset

- 1. Auttaa ihmisiä, jotka ovat vaikeissa elämäntilanteissa
- 2. Tehdä työtä lasten ja nuorten parissa
- 3. Luoda yhteys/kokea yhteyttä heidän kanssa jotka ovat yksin
- 4. Tehdä työtä ikääntyneiden parissa
- 5. Pitää huolta kirkkorakennuksista ja hautausmaista

Alku on viimeisissä
"Näin viimeiset
tulevat
ensimmäisiksi."
(Matteus 20:16).

Kirkon työ on merkillistä, koska se alkaa viimeisistä. Jeesus itse aloitti työnsä menemällä periferiaan, hän liikkui yhteiskunnan laidalla ja perusti keskuksen työlleen sinne.

Kirkon työn tulee lähteä kaikkein vähimmäistä, niistä ihmisistä, jotka ovat marginaalissa. Niiden, jotka ovat yhteiskunnan laidalla, sysätty sivuun tai vaarassa pudota, tulee olla keskus kirkon työlle ja elämälle.

Jokainen meistä
voi syrjäytyä –
Elämä on
haurasta.

Kun puhumme köyhistä, syrjäytyneistä ja marginalisoituneista on tärkeää muistaa muutama asia.

- Ensimmäiseksi: Jokainen meistä voi sairastua, menettää läheisen ihmisen tai työpaikan huomenna tai muulla tavoin syrjäytyä. Me kaikki kannamme tätä haavoittuvuutta itsessämme. Elämä on haurasta ja haavoittuvaista.
- Toinen asia, joka meidän tulee muistaa: Meidän ei tulisi puhua köyhistä tai syrjäytyneistä ihmisistä, vaan ihmisistä elämäntilanteissa, jotka ovat syrjäyttäviä tai ankaria. Elämäntilanteet ja vastoinkäymiset syrjäyttävät.

Tämän ajan köyhyys – Köyhyyden monet kasvo

Nykyajan syrjäytyneisyyttä on esimerkiksi se, kun elämänsuunta on kateissa ja elämänhalu puuttuu.

Olemmeko me periferiassa, syrjäytyneitä, kun evankeliumi ei ole elämämme keskuksessa?

Yksi köyhyyden ja syrjäytyneisyyden muoto on yksinäisyys. Moni ihminen kärsii yksinäisyydestä. Yhteiskunnassamme on ihmisiä, joilla ei ole ystäviä, ja joilta puuttuvat sosiaaliset suhteet. Tällaista köyhyyttä on paljon.

Yhtä perhettä – sisaria ja veljiä

Ei ole auttajia ja autettavia, vaan sisaria ja veljiä. Köyhät, yksinäiset ja syrjäytyneet ovat sisaria ja veljiä, ystäviä.

Jokaisella kristityllä tulisi olla ainakin yksi syrjäytynyt ihminen ystävänä.

Vaikka emme ole sukua, olemme samaa perhettä. Me jaamme yhteisen identiteetin: evankeliumin identiteetin.

Kristuksen kasvot
meille – Kirkko
tarvitsee köyhiä
ollakseen kirkko

- Köyhät auttavat kristittyjä ja kirkkoa kuulemaan evankeliumin todellisen syvyyden.
- He voivat paljastaa meille Kristuksen kasvot. Elämämme uudistuu, kun katsomme heitä silmiin.
- ”Minun oli nälkä, ja te annoitte minulle ruokaa. Minun oli jano, ja te annoitte minulle juotavaa. Minä olin koditon, ja te otitte minut luoksenne. Minä olin alasti, ja te vaatetitte minut. Minä olin sairas, ja te kävitte minua katsomassa. Minä olin vankilassa, ja te tulitte minun luokseni.” (Matteus 25:35–36)

Ristin kantajat
– Kaikkea ei
voi muuttaa
ja korjata

Ollessamme kosketuksissa elämän rikkinäisyyteen ja vaikeuksiin voimme kokea voimattomuutta ja riittämättömyyttä. Haasteet voivat tuntua liian suurilta, ja omat mahdollisuudet ja voimat auttaa riittämättömiltä.

Ehkä riittää, että me kuljemme hetken aikaa rinnalla, yhdessä. Kaikkea ei voi korjata, mutta on se paljon ja tärkeää, että me kannamme lähimmäisen taakkaa edes hetken aikaa.

”Niinpä tekin, kun olette tehneet kaiken, mitä teidän tulee tehdä, sanokaa: ‘Me olemme arvottomia palvelijoita. Olemme tehneet vain sen, minkä olimme velvolliset tekemään.’” (Luukas 17:10)

Uusi evankeliointi – Kirkko ja Jumalan missio

Suunta ei ensisijaisesti ole kirkkoon, vaan kirkosta ulos, ihmisten luokse.

On tärkeää kokoontua yhteiseen jumalanpalvelukseen ja alttarin ympärille, sanan kuuloon ja ehtoollispöytään. Samanaikaisesti meidän tulee mennä sinne missä ihmiset jo ovat; viedä/rakentaa alttari sinne.

Altтари on siis kirkossa, mutta se on myös arjessa.

”Joka on kokenut elämässään Jumalan pelastavan rakkauden ei tarvitse aikaa tai pitkää kolutusta voidakseen lähteä kertomaan tästä rakkaudesta”.
(Paavi Franciscus) Jokainen kristitty todistaa elämällään Kristuksesta.

Hengessä köyhät – Kristuksen seuraajat

”Jos joku tahtoo olla ensimmäinen, hänen on oltava viimeinen ja kaikkien palvelija”. (Markus 9:35)

- Jeesus jakoi identiteetin köyhien kanssa. Myös meidät on kutsuttu Kristuksen seuraajina samaan tehtävään; me jaamme saman kohtalon. Nöyryys, rakkaus ja hengessä köyhyys on myös meidän kutsumuksemme.
- On tärkeää muistaa, että emme tee suuria tekoja, eikä työmme ei ole meidän omaa. Se on ystävyiden käsityötä. Me työskentelemme pala kerrallaan, hitaasti; niillä lahjoilla ja voimilla, joita meillä on.
- Olemme hengessä köyhiä, Jumalan edessä köyhiä. Emme ole kultivoituneita persoonia, mutta meillä on tehtävä. Jo vanhat heränneet veisasivat: ”mihinkä me menisimme, kerjuuta jos häpeisimme”. (Siionin virsi 155:6)

Asenteena kunnioitus ja uteliaisuus – Kristillinen elämäntapa

- Miten kirkon ja kristittyjen tulee lähestyä maailmaa?
- Kristillisessä elämäntavassa keskeistä on kunnioitus ja uteliaisuus.
Niin, että me kristittyinä katselisimme maailmaa sellaisella katseella, että näkisimme pyhyyttä Jumalan luomassa maailmassa ja Kristuksen lähimmäisessämme; erityisesti kärsivän ihmisen katseessa ja elämäntilanteessa.
- Suhteessa toisiin kirkkoihin, uskontoihin ja kulttuureihin kirkon tehtävänä on aktiivisesti muistuttaa, että meillä kaikilla on sama lähtökohta. Jobin kirjaa mukaillen: Sillä emmekö me ole saman käden tekemiä ja muovaamia? Hän, joka muovasi minut äitini kohdussa, eikö Hän ole muovannut myös kaikki muut. (Job 31:15)
Kaikkien erojen, kulttuurien ja uskontojen takana meillä on sama perusta, lähtökohta, ihmisyyys.

Haavoitettujen
yhteisö – Toivon
säde loistaa
jokaisessa
halkeamassa

Aito yhteys, "me", voi muodostua vain silloin, kun on valmis tunnustamaan/tunnistamaan ja hyväksymään omat haavansa, halkeamansa.

Toivon logiikka kirkon yhteisölle: Olemme kutsutut samaistumaan haavoihin; se antaa meille uuden toivon. Ehkä on niin kuin Oscar Wilde on sanonut: Mitä muuta kautta Kristus tulisi maailmaan kuin särkyneen sydämen kautta?

Kun kirkko ja kristityt tekevät työtään haavojensa kautta, se voi olla kuin lääke niille, jotka ovat elämän taakan alla murtuneita.

Kun kirkko tunnistaa haavansa, silloin se voi olla yhteisö, jossa haavoitetut löytävät kotinsa.

Haavoitettujen yhteisö –
Toivon säde loistaa
jokaisessa halkeamassa

- Voiko myös kirkko olla "täydellinen kirkko", vaikka se eläisi köyhyydessä? Voiko kirkko olla elinvoimainen ja Kristuksen seuraaja jäsenmäärän pienentyessä ja resurssien vähetessä? Voiko kirkon "laatua" mitata ulkoisilla tekijöillä?
- Olemmeko yksilöllisen elämäntavan uhreja? Pitäisikö meidän kirkkona etsiä tapaa elää kulttuurissa, joka on yhä yksilöllisempää? Kuinka löytäisimme yhteisöllisen tavan elää nykyajassa?
- Kristuksen kirkko, seuratessaan Vapahtajaa, ei tule saamaan itselleen mitään menestystarinaa. Kristuksen seuraamisen tie ei ole helppo. Seuratessaan Kristusta kirkko joutuu tilanteisiin, joissa sitä ei arvosteta ja kunnioiteta.

Kirkon sydän

Kun kirkon työn keskus on köyhien, syrjäytyneiden ja yksinäisten keskellä tehtävä työ, on sen sydän puolestaan rukouksessa ja jumalanpalveluksessa.

Alttari on Jumalan läsnäolon paikka, jonka ääreen kristillinen seurakunta kokoontuu rukoilemaan ja kiittämään Jumalaa, kuulemaan hänen sanaansa ja vastaanottamaan ehtoollisen sakramentin.

(Katekismus)

Yhteisestä jumalanpalveluksesta saamme voimaa elämäämme ja toimintaamme. (Katekismus)

The background features several concentric circles of varying radii, some solid and some dashed, creating a sense of depth and movement. A large, solid red speech bubble is centered on the page, containing the main text.

Raikasta ilmaa

Open the church's windows to let in a
breath of fresh air

STRATEGISET VALINNAT
1. Tuemme seurakuntia
strategisessa suunnittelussa ja
toimintakulttuurin uudistamisessa

- Keinot:
 - Tuomiokapituli järjestää koulutuksia rovastikunnittain ja antaa myös suoraa tukea seurakunnille strategian tekemiseen liittyen.
 - Seurakuntia ohjataan työalakeskeisestä ajattelusta kohti yhteistä työnäkyä.
 - Nostamme koulutuksissa, viestinnässä ja muilla keinoin esiin hiippakunnan teologisessa reflektiossa esiinnousseita teemoja, kuten esimerkiksi lapsiperheet, yksinäisyys ja syrjäytyminen sekä niiden kohtaaminen.

STRATEGISET VALINNAT
2. Kohdennamme hiippakunnan
resursseja seurakuntien henkilöstön
jaksamisen ja työyhteisöjen
tukemiseen

- Keinot:
 - Yhden hiippakuntasihteerin työnkuvaa muutetaan niin, että hän toimii syksystä 2021 lähtien hiippakunnallisena yhteyshenkilönä (30 %) seurakuntien työhyvinvoinnin ja konsultaatiopyyntöjen kysymyksissä.
 - Tuomiokapituli käynnistää organisaatiokonsulttien kaksivuotisen jatkokoulutuksen yhteistyöprojektina muiden toimijoiden kanssa, tavoitteena on tehdä työkalupakit organisaatiokonsulteille, alkaen 2021.
 - Tuomiokapituli tarjoaa digitaalisesti työhyvinvointiin ja hyvään johtamisen käytänteisiin liittyviä luentoja, kohderyhmänä koko työyhteisö ja/tai johtajat neljä kertaa vuodessa yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Luennot toteutetaan Teams-koulutuksina, niin että myös pitkien etäisyyksien päässä olevat työyhteisöt pääsevät niistä osallisiksi.

STRATEGISET VALINNAT

3. Tuemme seurakuntien teologista työskentelyä ja hengellistä syventymistä

- Keinot:
 - Tuomiokapituli järjestää ajankohtaisiin aiheisiin liittyvää matalan kynnyksen teologista koulutusta (digitaalisesti) papeille ja muille työntekijöille 6 kertaa vuodessa, joista 1 on kokoontuminen tuomiokapitulissa.
 - Tuomiokapituli tarjoaa vähävaraisten seurakuntien työyhteisöille ja työntekijöille tukea ja mahdollisuuksia osallistua retriittiin ja/pyhiinvaellukselle. Tuomiokapituli varaa tarkoitusta varten määrärahan, ja määrittelee avustuksen tason sekä yksittäiselle työntekijälle että seurakunnalle.
 - Pidämme esillä ja kannustamme tutustumaan Oulujoen pyhiinvaellusreittiin.

STRATEGISET VALINNAT
4. Lisäämme koulutukseemme digitaalisuutta,
saavutettavuutta ja ympäristöystävällisyyttä

- Keinot:
 - Koulutukset, kokoukset ja tapaamiset pyritään järjestämään esisijaisesti digitaalisesti, mikäli se sopii tilanteen luonteeseen ja sisältöön.
 - Tuomiokapitulin henkilöstö vähentää matkustamista 30 % strategijakson aikana. Matkustamismuotoon kiinnitetään myös huomiota: suosimme julkisia liikennevälineitä silloin kun se on mahdollista.
 - o Saavutettavuus paranee: sama palvelu kaikille seurakunnille, etäisyyksistä riippumatta.
 - o Matkustaminen vähenee, mikä edistää kirkon ilmastotavoitteiden saavuttamista.
 - Tuomiokapituli järjestää ajankohtaisiin aiheisiin (mm. hallinnon kysymyksiin) liittyen matalan kynnyksen koulutusta (digitaalisesti), 6 kertaa vuodessa, joista 1 on kokoontuminen tuomiokapitulissa.
 - Tiedotamme ja koulutamme webinaareissa, jotka liittyvät Uuteen kirkon ympäristödiplomin käsikirjaan ja Hiilineutraali kirkko 2030-strategiaan sekä Kirkon ympäristödiplomin hankkimiseen /uusimiseen.

STRATEGISET VALINNAT
5. Tuemme seurakuntia
kiinteistöjen, kulttuuriperinnön ja
metsien hoitamisessa

- Keinot:
 - Tuomiokapituli organisoii teemapäiviä kiinteistöjen ja hautausmaiden hoitoon liittyen.
 - Tuomiokapituli tarjoaa tukea pienille ja vähävaraisille seurakunnille kiinteistöstrategian tekemistä ja toimeenpanoa varten.
 - Pyrimme rekrytoimaan palkkiotoimisen asiantuntijan tukemaan seurakuntia kiinteistöihin liittyvän neuvonnan avulla.

STRATEGISET VALINNAT

6. Kehitämme saamenkielistä kirkollista työtä yhdessä seurakuntien kanssa

- Keinot:
 - Työskentelemme yhdessä Suomen Piiphiaseuran kanssa inarinsaamenkielisen Uuden testamentin käännöksen aikaansaamiseksi strategiakauden aikana. Tuetaan koltansaamenkielistä raamatunkäännöstyötä.
 - Pyrimme saamaan saamelaisten kotiseutualueen seurakuntiin saamenkielentaitoisia työntekijöitä.
 - Tuemme erityisesti saamelaisten kotiseutualueen seurakuntia psykososiaalisen tuen antamisessa saamelaisten totuus- ja sovintoprosessin aikana.
 - Huomioimme Saamelaisten kirkkopäivät (kesä 2022) kirkon saamelaistyön viestinnän näkökulmasta.
 - Tuemme tutkimushanketta saamelaisten historiaan ja kulttuuriin liittyen.

STRATEGISET VALINNAT
7. Harjoitamme aktiivista
vaikuttamistoimintaa vankilatyön
ja viittomakielisen työn
edellytysten turvaamiseksi

- Keinot:
Pyrimme vaikuttamaan Rikosseuraamuslaitoksen suuntaan, jotta vankilasielunhoidon nykyiset resurssit säilyisivät hiippakunnan alueella sijaitsevissa neljässä vankilassa.
- Teemme vaikuttamistyötä, jotta Vaalan uuteen vankilaan saataisiin kappeli.
- Pyrimme vaikuttamaan siihen, että viittomakielinen seurakuntatyö saa käännösmateriaalia työhönsä.

- Mikä on meidän seurakunnan tehtävä tässä ja nyt (tässä kontekstissa)?
- Mikä on meidän seurakunnan identiteetti?
- Teologinen pohdinta
- Ympäristöanalyysi

Identiteetti

Kiitos!